

Cavling-indstilling af Bo Østlund

Hermed indstiller undertegnede Bo Østlund til modtager af Cavlingprisen 2023 for sin podcast-serie "Simon Spies - Karaktermord i Primetime?".

Der er intet mindre end fem grunde til, at Bo Østlund bør tildeles den højeste journalistiske hæder, og hver af grundene er i sig selv en Cavling værd.

Uselvishhed

Alene drevet af journalistisk ærekærlighed har Bo Østlund utrætteligt i 14 timelange podcasts afsat uforståeligt megen tid til at sætte foden ned overfor DR's åbenlyse krænkelse af dokumentargenren. Ingen har opfordret ham. Ingen har tvunget ham. Ingen har betalt ham. Derfor har der heller ingen vinding – andet end ordentlighed og personlig stolthed – været for Østlund i hele det møjsommelige arbejde. Han kunne være stoppet efter første, anden eller tredje episode og stadig have rettet en lammende og saglig kritik af DR og deres medansvarlige indholdsleverandør Laud People, men fordi de skiftevis gik i flyverskjul og rettede personangreb og benspænd mod Østlund, var der ingen anden vej for ham end at fortsætte til alt var endevendt og dokumenteret på bedst mulige vis. For sådan gør en god journalist.

Mod

Det kræver mere end almindeligt mod at kaste sig ud i en journalistisk armlægning med landets største og mest velrenommerede medie, DR. Derfor er det ekstra beundringsværdigt, at Østlund har fundet dette mod netop i en situation, hvor DR tilmed var blevet tiljublet af stort set hele mediebranchen i hundredevis af artikler og omtaler for dokumentarserien "Spies og Morgenbolledamerne". Østlund var ikke bare oppe mod DR. Han var ganske enkelt ene mand mod alle andre i branchen, og der gik kuldegysende lang tid, før nogen branchekollega turde pippe bare en lille smule op om, at Østlund vist havde fat i noget interessant. Ikke fordi han holdt kortene tæt til kroppen; næ, han busede skam ud med det hele fra start, men alle havde jo skamrost DR, så et skulderklap til Østlund betød, at man måtte gå i rette med sig selv, hvilket kan være hård kost for de fleste. Hvad værre er: det peger på en freelancebranche, hvor alle er i lommen på hinanden, og ingen tør kritisere en kommende potentiel arbejdsgiver. Så meget desto større og historisk unikt er Østlunds mod, når han går op mod hele branchen og dermed risikerer at udelukke sig selv overalt.

Fremsynethed

Bo Østlund peger med sin podcast ind i fremtiden, både fordi selve formatet i stigende grad både overtager fra radiolytning og boglæsning, og fordi der bliver alvorlig brug for kritiske blik på mediebranchens mange outlets. Der er kamp om den bedste historie, og det skal gå stærkt. Dette frister ukritiske svage sjæle i mediebranchen og får dem til at klippe en hæl, hugge en tå og til tider amputere hele foden på sin egen presseetik. Hvem skal holde øje med den slags brådne kar, hvis ikke vi har journalistiske ordenshåndhævere som Bo Østlund? De sociale medier har samtidig vist, hvor let det er at sprede fake news og har sænket standarden for kildekritik, fordi de notorisk er uden redaktionelt filter. Fremtidens børn bør derfor skoles med en kritisk tænkning og metodik i stil med den, Østlund er eksponent for.

Originalitet

Et historisk kig på Cavling-tildelinger viser, at ingen tidligere har modtaget en Cavling for at rette det kritiske blik mod branchen selv. Alt lige fra politikere, erhversliv, politi og militær til hospitalsvæsen, banker, retsvæsen og meget mere er blevet udsat for nidkære, borende, vedholdende og kompetente journalisters gransken, hvilket er blevet præmieret med Cavlinger, men bemærkelsesværdigt nok aldrig branchen selv. Det tætteste var måske den skarpe radio- og tv-kritiker Leif Blædel, men hans kritik af datidens pressepopulisme var i højere grad holdningsbaseret, hvor Østlunds form er en tør saglighed, der alene lader fakta drive historien og overlader konklusionerne til lytterne. Østlund har med andre ord

taget branchens selv-ukritiske mødom, og det er på høje tid, at branchen – ikke mindst DR – bliver voksen og ansvarlig.

Forbillede

Kildekritik, objektivitet, fakta og sandruelighed er blandt de grundlæggende komponenter i en journalists virke og etik. Bo Østlund behersker og demonstrerer dem alle i sin podcastseries grundige graverarbejde, tilmed i en sådan grad, at hvis alle i mediebranchen herhjemme arbejdede så sobert og metodisk som han, så ville Danmark sætte guldstandard for journalistik i verden. Men det fornemmeste, man kan opnå som journalist, er noget ganske jordbundet, nemlig hvis man med sin journalistiske pen eller stemme formår at ændre noget for andre. Det har Østlund gjort med sin podcast. Lad mig nævne tre eksempler: Han har på det menneskelige plan givet oprejsning til den tidligere Spies-ansatte, Maja Lüchau, som følte sig helt igennem dårligt behandlet og misbrugt som kilde af DR, der tilmed afviste hendes klage uden at forholde sig til den. Han har formået at tvinge DR til tavshed og plante begrundet skepsis i næsten alles sind overfor selvsamme højtbesungne og skattebetalte mediemastodont. Han har skrevet historie ved at fremkalde behovet for et helt nyt koncept i mediebranchen, nemlig en kommissionsundersøgelse foranstaltet af radiostationen 24syv, der skal se kritisk på både DR's Spies-dokumentar og Østlunds podcast, hvilket dermed er et kritisk og tiltrængt blik på branchen selv.

På ovennævnte baggrund burde det stå klart, at den sværeste øvelse for komiteen, undertegnede og alle andre er at finde saglige argumenter for, at Bo Østlund IKKE skal nomineres til en Cavling blandt megen anden hæder.

Med venlig hilsen
Steen Svanholm

PS: Stort set alle i mediebranchen, der har udtalt sig om Østlunds podcast, har absurd nok ikke selv hørt den. Her ligger måske et af de grundlæggende problemer for branchen; alle råber, ingen lytter!